

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea I

Titlul proiectului de act normativ

Lege privind transpunerea rezultatului referendumului local asupra aprobării de către Consiliul General al Municipiului București a repartizării între Primăria Municipiului București și primăriile de sector a impozitelor pe venit și a taxelor și impozitelor locale colectate de la bucureșteni, desfășurat în 24 noiembrie 2024

Secțiunea a II-a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

Municipiul București reprezintă o situație unică în administrația publică locală din România, fiind divizat în șase sectoare, fiecare cu primar și buget propriu.

În conformitate cu actualul cadru normativ, majoritatea veniturilor locale colectate de la cetățenii Capitalei ajung direct la bugetele sectoarelor, ceea ce conferă acestora o autonomie financiară considerabilă. Concret, taxele și impozitele locale (precum impozitele pe clădiri și terenuri, impozitul pe mijloacele de transport, taxele de publicitate) și amenziile locale colectate în București reprezintă venit la bugetele primăriilor de sector, nu la bugetul municipalității.

În anul 2023, suma totală a acestor venituri locale colectate de sectoare doar din taxe, s-a ridicat la aproximativ 3 miliarde lei. Separat de acestea, municipiul și sectoarele își împart cotele defalcate din impozitul pe venit colectat de la bucureșteni - principala sursă de finanțare a administrației locale.

Conform reglementărilor în vigoare (stabilite din 2018), banii din impozitul pe venit provenit din București se repartizează în mod egal între Primăria Municipiului București și primăriile de sector, în timp ce toate taxele și impozitele locale rămân integral la sectoare. Astfel, din aproximativ 12 miliarde lei impozit pe venit colectat în Capitală în 2023, aproximativ 6 miliarde lei au revenit bugetului PMB și aproximativ 6 miliarde lei cumulat sectoarelor (câte 1 miliard lei, în medie, fiecărui sector). Alături de cele 3 miliarde de lei colectate din taxe, sectoarele cumulează un total de 9 miliarde lei.

Deși acest model se bazează pe principiul descentralizării administrative, în practică el a generat dezechilibre semnificative între sectoare, lipsă de coerență în planificarea bugetară și o fragmentare a politicilor publice la nivelul Capitalei. Mai mult, această repartitie financiară nu reflectă proporționalitatea responsabilităților. Primăria Generală are atribuții de anvergură metropolitană și cheltuieli mult mai mari decât primăriile de sector, în timp ce sectoarele administrează servicii publice locale mai restrânse ca scop.

De exemplu, Primăria Municipiului București acoperă subvențiile pentru transportul public (STB) și termoficare, gestionează marile bulevarde, pasaje și rețeaua principală de infrastructură rutieră, finanțează o parte din spitalele municipale și circa 28 de instituții publice de cultură, precum și programe de consolidare seismică a clădirilor istorice. Doar subvențiile la transportul public și încălzire centralizată au consumat în 2023 aproximativ 3 miliarde lei (respectiv jumătate din bugetul PMB din acel an).

Prin contrast, primăriile de sector administrează servicii locale precum întreținerea străzilor secundare și a spațiilor verzi din cartiere, salubritatea, iluminatul public local, gestionarea școlilor și grădinițelor din învățământul preuniversitar, asistența socială și alte servicii comunitare. Aceste atribuții, deși importante, implică cheltuieli semnificativ mai mici raportat la cele ale municipalității.

Din cauza formulei actuale de repartizare a veniturilor, a rezultat un **dezechilibru financiar major între bugetul central al Capitalei și bugetele cumulate** ale sectoarelor.

În anul 2023, Primăria Capitalei a dispus de circa 6 miliarde lei, iar cele șase sectoare cumulat de aproximativ 9 miliarde lei. După acoperirea subvențiilor obligatorii (transport, termoficare ș.a.), PMB a rămas efectiv cu aproximativ 3 miliarde lei pentru celelalte investiții, față de 9 miliarde la dispoziția sectoarelor.

Totodată, s-au creat **discrepanțe mari între sectoare** în ceea ce privește resursele bugetare disponibile - unele sectoare având venituri proprii substanțiale (datorită unei baze de impozitare mai mari, cum e cazul sectoarelor cu multe companii sau proprietăți scumpe), iar altele fiind mult mai limitate financiar, fără ca PMB să poată interveni eficient pentru echilibrare.

În același timp, Primăria Generală rămâne responsabilă de marile proiecte și servicii ale orașului, fără a dispune de resursele financiare pe măsura acestor responsabilități. Această fragmentare bugetară îngreunează planificarea integrată a investițiilor la nivel metropolitan și poate conduce la situații conflictuale sau ineficiente.

Drept consecință, lucrări de importanță municipală (precum reabilitarea unui pasaj rutier major din centrul Capitalei) au ajuns să fie executate și finanțate de un sector, deși obiectivul aparține municipiului, din considerente politice legate de alocarea fondurilor în sistemul actual.

Această situație a generat o serie de disfuncționalități și a determinat inițierea unei consultări directe a cetățenilor municipiului București pe această temă, prin organizarea unui referendum local, menit să exprime voința comunității cu privire la o nouă formulă de guvernanță financiară a Capitalei.

Astfel, la data de 24 noiembrie 2024, odată cu primul tur al alegerilor prezidențiale, a avut loc un **referendum local în Capitală** având ca primă întrebare exact propunerea de reorganizare financiară a Bucureștiului. Întrebarea supusă votului a fost: *„Sunteți de acord ca repartizarea între Primăria Municipiului București și primăriile de sector a impozitelor pe venit și a taxelor și impozitelor locale colectate de la bucureșteni să fie aprobată de către Consiliul General al Municipiului București?”*

Referendumul a întrunit cvorumul necesar (prezență de 40,97% din alegători, peste pragul de 30%) și a fost **validat**, 64,39% dintre participanți exprimându-se în favoarea acestei propuneri. Prin urmare, o **majoritate covârșitoare (aproape două treimi)** din votanții bucureșteni și-au manifestat **acordul ca împărțirea veniturilor fiscale locale între municipiu și sectoare să nu mai aibă loc automat**, ci să fie decisă la nivel central, de către Consiliul General al Municipiului București.

2. Schimbări preconizate

Prezentul proiect de act normativ urmărește **punerea în aplicare a rezultatului referendumului local din București și corectarea dezechilibrelor financiare menționate**, prin modificarea cadrului legislativ privind finanțele publice locale.

Se propune, în esență, centralizarea bugetului Capitalei și trecerea de la un model fragmentat (șapte bugete separate - unul al municipiului și șase ale sectoarelor) la un model unitar, în care resursele financiare colectate de la bucureșteni să fie administrate integrat la nivel municipal, apoi distribuite către sectoare pe baza criteriilor de performanță și necesitate. Inițiativa vine să stabilească o serie de criterii obiective pe baza cărora acestea din urmă pot fi evaluate: suprafața subdiviziunii unității administrativ-teritoriale, numărul de locuitori, proiecte de investiții cu implicații majore pentru municipiul București, proiecte de investiții ale sectorului, asigurarea cofinanțării proiectelor, gradul de colectare realizat, în anul anterior, de către fiecare sector.

Conform modificărilor legislative propuse, Consiliul General al Municipiului București va decide modul de repartizare a veniturilor din impozitul pe venit și din

taxele locale între Primăria Capitalei și primăriile de sector, în loc ca aceste sume să se aloce automat direct sectoarelor conform cotelor fixe din legislația actuală.

Astfel, se transferă decizia bugetară strategică de la nivelul celor șase sectoare la nivelul întregului municipiu, Primăria Generală urmând să gestioneze central veniturile și să aloce fonduri către sectoare în funcție de **nevoile reale și prioritățile stabilite la nivel de oraș.**

Pentru a atinge acest obiectiv, propunerea legislativă modifică o serie de acte normative, astfel:

- ***Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 688 din 10 septembrie 2015, cu modificările și completările ulterioare (Codul fiscal)*** va fi modificat astfel încât impozitele și taxele locale aferente municipiului București (impozitele pe clădiri și terenuri, impozitul pe mijloacele de transport, taxele locale precum cele pentru afișaj publicitar, spectacole etc.) să se facă venit la bugetul Municipiului București, nu la bugetele sectoarelor, cum se întâmplă în prezent. Municipiul București este asimilat celorlalte unități administrativ-teritoriale în privința destinației acestor venituri, eliminându-se excepția actuală care direcționa veniturile locale către subdiviziuni. Practic, sectoarele vor înceta să mai încaseze în mod direct taxele și impozitele locale de la persoanele fizice și juridice, aceste venituri urmând a fi colectate (sau virate) către bugetul central al Capitalei.
- ***Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 618 din 18 iulie 2006, cu modificările și completările ulterioare*** va fi modificată astfel încât cotele defalcate din impozitul pe venit aferente Bucureștiului să fie alocate integral la bugetul Municipiului București, înlăturându-se actuala împărțire procentuală fixă cu sectoarele. Se introduce astfel repartizarea în interiorul municipiului printr-o hotărâre a Consiliului General al Municipiului București.
- ***Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 25 iulie 2001, cu modificările și completările ulterioare***, este modificată pentru ca veniturile din amenzi aplicate în București să revină integral bugetului municipiului, ***Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 29 iunie 2013***, se completează astfel încât taxele de timbru plătite de persoane din București să constituie venit la bugetul municipiului.

Prin implementarea acestor schimbări legislative, Bucureștiul va trece la un buget unic, centralizat, similar marilor capitale europene comparabile ca organizare administrativă.

Consiliul General al Municipiului București va avea competența exclusivă de a decide cum sunt alocate fondurile către sectoare, după consultarea acestora și în funcție de necesitățile reale ale comunității. Această soluție va elimina discrepanțele artificiale dintre sectoare, permițând ca fiecare zonă a orașului să primească resurse în funcție de criterii echitabile și de prioritățile stabilite la nivelul întregii Capitale.

Totodată, marile proiecte ale orașului (de exemplu, infrastructură, spitale, reabilitarea sistemului de termoficare, dezvoltare urbană) vor putea fi finanțate mai ușor, deoarece Primăria Capitalei va dispune de o parte mai consistentă din venituri și va putea direcționa fonduri către investiții strategice.

Instituirea noului mecanism de alocare a veniturilor va determina o creștere a gradului de responsabilitate a modului de cheltuire a banilor publici colectați de la nivelul întregului municipiu București, precum și de transparență cu privire la destinația acestora.

Această reorganizare nu introduce taxe noi și nici nu majorează nivelul celor existente, vizând doar redistribuirea celor deja colectate și schimbarea destinației lor către bugetul municipal.

Nu în ultimul rând, prezenta inițiativă este conform cu *Carta europeană a autonomiei locale*, în special cu art. 4 și 9, care prevăd corelarea resurselor financiare ale autorităților locale cu atribuțiile lor. Măsura propusă respectă autonomia administrativă a sectoarelor, însă instituie o coordonare financiară necesară la nivelul Municipiului București, pentru asigurarea unei guvernante urbane coerente, moderne și eficiente. Reforma nu diminuează competențele sectoarelor, ci urmărește corelarea responsabilităților de interes general cu resursele financiare adecvate puse la dispoziție la nivelul întregii Capitale.

În concluzie, modificările preconizate prin acest proiect de lege răspund unei necesități stringente de echitate și eficiență în administrarea financiară a Capitalei, aliniindu-se totodată voinței exprimate în mod clar de cetățenii bucureșteni la referendumul local din 2024. Prin adoptarea acestor măsuri, se creează premisele unui București mai bine coordonat financiar, cu un buget consolidat care să deservească interesele întregii comunități, nu doar pe cele ale fiecărui sector în parte.

Secțiunea a III-a

Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impactul macroeconomic

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect. Propunerea legislativă vizează redistribuirea internă a resurselor în cadrul municipiului București, fără a modifica nivelul agregat al veniturilor fiscale.

2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect. Măsurile propuse privesc exclusiv mecanisme de administrare bugetară locală și nu afectează concurența sau regimul ajutoarelor de stat.

3. Impactul asupra mediului de afaceri

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect. Schimbările vizează raporturile administrative dintre instituții publice (municipiu-sectoare) și nu instituie obligații noi pentru agenții economici. Achitarea taxelor locale de către firmele din București se va face către același sistem fiscal local, fără sarcini administrative suplimentare, schimbându-se doar destinația finală a acestor venituri (bugetul Municipal în locul bugetelor de sector).

4. Impactul asupra sarcinilor administrative

Din punct de vedere administrativ, se așteaptă o eficientizare: coordonarea unitară a bugetului Capitalei poate reduce suprapunerile de atribuții și fragmentarea financiară, permițând o planificare strategică la nivelul întregii unități administrativ-teritoriale. În intern, primăriile de sector vor trebui să adapteze fluxurile de colectare și virare a veniturilor, însă aceste modificări țin de organizarea autorităților locale și pot fi implementate gradual, fără a afecta publicul larg.

5. Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect. Nivelul taxelor și impozitelor locale rămânând neschimbat. Pe termen mediu și lung, o mai bună administrare a bugetului municipal poate avea efecte pozitive indirecte, prin

îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor urbane de care beneficiază și mediul de afaceri local.

6. Impactul social

Proiectul de act normativ are un impact social pozitiv. O repartizare bugetară mai echilibrată și coordonată la nivel de municipiu va permite reducerea diferențelor dintre sectoare în ceea ce privește calitatea și finanțarea serviciilor publice (transport public, termoficare, educație, sănătate, spații verzi etc.), asigurându-se condiții relativ egale pentru toți locuitorii Capitalei, indiferent de sector. Locuitorii Bucureștiului vor fi tratați echitabil, indiferent de sectorul în care domiciliază, având acces la servicii publice de calitate similară, finanțate unitar.

De asemenea, fondurile municipale consolidate vor putea fi orientate către proiecte majore de investiții - cum ar fi modernizarea rețelei de termoficare, extinderea transportului public sau consolidarea clădirilor cu risc seismic - care îmbunătățesc direct calitatea vieții cetățenilor.

Se anticipează și o creștere a eficienței utilizării banilor publici: alocarea centralizată, pe baza unor criterii transparente, va diminua risipa și va spori răspunderea autorităților locale față de comunitate. În ansamblu, cetățenii bucureșteni vor beneficia de un management financiar local mai responsabil, în concordanță cu decizia în cadrul referendumului din 2024 și orientat către binele comun, ceea ce poate consolida încrederea publicului în administrația locală.

7. Impactul asupra mediului

Măsurile propuse nu au incidență directă asupra politicilor de mediu. Cu toate acestea, o administrare financiară mai eficientă ar putea facilita pe viitor finanțarea unor proiecte de mediu și transport durabil (precum extinderea spațiilor verzi, gestionarea deșeurilor, proiecte de mobilitate urbană ecologică), datorită unei viziuni unitare la nivelul întregului oraș.

În temeiul celor expuse mai sus, apreciem că adoptarea acestei legi este oportună, întrucât va alinia legislația la voința cetățenilor exprimată prin referendum și va crea un cadru modern de gestionare a finanțelor publice locale în Municipiul București, în beneficiul comunității locale și al dezvoltării coerente a Capitalei.

Inițiator,

Cătălin DRIȚĂ, deputat USR